

paradoxům tzv. odborného vyjádření ve dvou právních normách – v zákoně o znalcích a v trestním zákoníku. Prim. Sabelová navazovala na svůj dřívější referát o sexuálním deviantovi „O chlapi, co si jen chtěl sáhnout“. Důležitost přesného zachycení psychopatologické symptomatiky zdůrazňoval P. Krekule v referátu o rozdílech v hodnocení psychopatologie a odlišných posudkových závěrů; podobné téma zdůraznil M. Čerňan ve svém sdělení Vražda – akt pomsty? Velké oživení přineslo sdělení doc. JUDr. Kloubka věnované dvěma znaleckým posudkům plným rozdílných závěrů z konce 19. století z oblasti sexuálně motivovaných trestných činů. Příčin rozporů ve znaleckých posudcích se týkalo další sdělení S. Droby a J. Lexmana. Prim. Čihák přednesl velmi zajímavé sdělení týkající se podání revizního znaleckého posudku „znaleckým ústavem a. s.“, který, ač nebyl v seznamu znaleckých ústavů, přesto jeho závěrům přikládal soud význam stejný, jako kdyby šlo o ústav řádně akreditovaný. Prim. Žigová podrobně hodnotila význam stupně mentální retardace při posuzování právní a trestní zodpovědnosti. Referát autorů z pražské psychiatrické kliniky (Pavlovský, Harsa, Domlivilová, Žukov) se věnoval problematice diagnostikování a forenzního významu posttraumatické stresové poruchy s upozorněním na její příliš časté a ne vždy zcela správné užívání. Otázkám genetiky psychických poruch byl věnován velmi zajímavý referát P. Minárika.

Na problematiku viktimologických aspektů jako příčinu rozdílných forenzních závěrů poukazyval referát S. Droby a J. Lexmana; v dalším společném referátu upozornili na podceňování abúzu na rozvoji psychotické symptomatiky. Morávek s Navrátilem se věnovali velmi obtížnému vyhodnocení svéprávnosti v případě pře-

dení nemovitosti. Obdobnou civilněprávní problematiku v otázce vydědění prezentoval ve velmi pečlivém zpracování M. Burič. F. Čihák přednesl zajímavé kazuistické sdělení týkající se možného vlivu sertralinu na agresivní delikty dětí. Doc. Kloubek na vyžádání účastníků poutavě informoval o oboru odorologie (pachových stop), který jako významný kriminalista zavedl do vyšetřovací praxe. Závěrečné zajímavé referáty přednesli D. Svoboda s D. Ba-kešovou (Terapeutická práce s pocitem viny u pacientů se schizofrenií, kteří v psychóze způsobili smrt) a S. Kollár (Psychoticky motivovaná vražda při nedostatečné preventivních opatřeních. Koho učiníme zodpovědným (znalce, ambulantního psychiatra, vyšetřovatele?). Poslední referát (Droba, Lexman) byl věnován stále aktuální a hojně frekventované problematice forenzního významu organických poruch CNS (Forenzní význam procesu demence).

Konferenci uzavřeli E. Žigová a S. Droba, kteří vy-zdvihli vysokou odbornou úroveň všech sdělení; ta byla evidentně významnou příčinou, proč konferenci sledovali účastníci téměř v plném počtu až do jejího ukončení. Za českou stranu poděkoval slovenským hostitelům za vý-bornou organizaci prim. F. Čihák.

Představitelé slovenské a české soudní psychiatrie se jednomyslně vyslovili pro další plodnou spolupráci, která prohlubuje odborné znalosti a upevňuje tradičně velmi přátelské česko-slovenské vztahy na poli soudní psychiatrie. Příští soudněpsychiatrická konference se uskuteční na Moravě v polovině září r. 2017; navržená témata: PTSD, ochranné léčení, forenzní pedopsychiatrie, varia. Českou soudněpsychiatrickou sekci čekají v příštím roce volby nového výboru, bližší informace v tomto směru bude zveřejněna ve Zprávách České psychiatrické společnosti JEP.

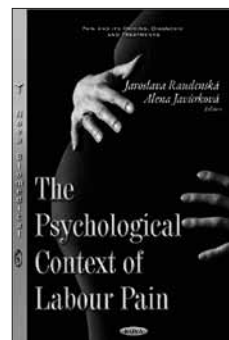
doc. MUDr. Pavel Pavlovský, CSc.
Psychiatrická klinika VFN a 1. LF UK v Praze

recenze

Raudenská J, Javůrková A (eds).

THE PSYCHOLOGICAL CONTEXT OF LABOUR PAIN.

New York: Nova Science Publishers, Inc. 2016.

(94 číslováných stran), ale obsahem pozoruhodná. Na zadní straně přebalu konstatuje prof. Giustino Varrassi, že v knize jsou významné (mimo jiné) dva aspekty. Jedním je vědeckost přístupu a tím druhým je stále odkazování na mimořádnou lidskost tématu. A čtenář zde musí dát za pravdu. Není to samozřejmě pouze pojednáním o něčem tak bezesporu niterném, jakým je bolest, ale jde o bolest ve spojení s přinášením nového života, tedy (jak říká název knihy) bolest spojená s rozením.

Dvě české psychologičky spojily své úsilí, sestavily mezinárodní tým a výsledkem je publikace sice rozsahem útlá

Struktura textu je dobře volená a napomáhá přehlednosti a srozumitelnosti. Už v předmluvě se čtenář ve stručnosti seznámí se vším, co může hledat a očekávat, může si potom vybírat jednotlivé kapitoly podle svého osobního a okamžikového zájmu. Každá kapitola je uvedena abstraktem, tedy opět pomocí čtenáři v jeho orientaci. V několika kapitolách autorky (ano, všichni členové týmu jsou ženy) procházejí sociokulturní kontext vnímání porodní bolesti, pokračují tématem psychologických aspektů porodní bolesti, vyrovnávání se s nimi, strachem s nimi a s porodem obecně spojeným. Samostatnou kapitolou je i téma matkou vyžádaného porodu za pomoci tzv. císařského řezu. Některé pasáže jsou ve svém vyznění obecnější a dávají zamyslet se v širším kontextu. Tak je tomu například u komponent bolesti. Stručně, ale srozumitelně je procházena komponenta emoční, behaviorální a kognitivní, včetně možných nástrojů a podob zachycování, měření. Bolest je vždy komplexní, determinovaná zkušeností, očekáváním, osobním i sociálním prostředím. Autorky nabízejí výsledky řady mezinárodních studií zaměřujících se na rozdíly prožitku bolesti. Porovnávají se kulturní a národnostní

rozdíly mezi rodičkami, vzdělání, věk, očekávání atd. Ze všech těchto empirických výzkumů spočívajících na co nejkonkrétnějších datech vyplývá cosi zásadního: že totiž ani tak nejde o potlačení bolesti spojené s příchodem nového života, že také ani nejde o bagatelizaci bolesti jako něčeho nepříjemného, nežádoucího, ale bohužel nevyhnutelného, ale o to, dát všem takovým prožitkům, jejich projevům a s nimi spojených kognicí (myšlenek, fantazií apod.) nějaký smysl. Takový smysl, který patří do lidského žití, který pomáhá snášet bolest a diskomfort a zamezuje, aby nastoupilo utrpení. Jako muž, který nepodstupuje zkoušku porodních bolestí, si snad mohu dovolit trochu filosofičtější nadhled a přání, aby příchod člověka na svět byl spojen s bolestí, která má smysl a je provázaná s nadějí a vznešeností.

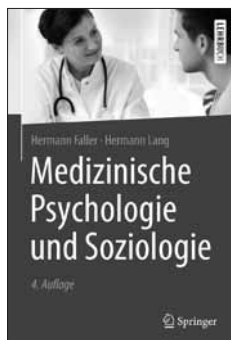
Diskutovaná publikace je povedená jak obsahem, tak tím, že vychází v angličtině, a je tak neomezeně dostupná. Doporučuji tuto publikaci k četbě a diskusím odborníkům nejrůznějších specializací, ale také všem, kdo porod a vše, co je s ním spojené, nepovažují jen za rutinní zdravotnický akt.

prof. Ph.D. Jiří Šípek, CSc., Ph.D.

Faller H, Lang H.

MEDIZINISCHE PSYCHOLOGIE UND SOZIOLOGIE.

Berlin, Heidelberg: Springer Verlag 2016;
4. přepracované vydání, 384 stran.

Autory recenzované knihy, jež vychází v řadě Springer – učebnice, jsou zkušení pedagogové, psychologové a profesori medicíny. Prof. Hermann Faller vede Oddělení lékařské psychologie, psychoterapie, lékařské sociologie a rehabilitačních věd na univerzitě v německém Würzburgu, spoluautor prof. Hermann Lang je bývalým přednostou Institutu

psychoterapie a lékařské psychologie na téže univerzitě. Ke spolupráci si přizvali 10 kolegyn a kolegů, kteří zpracovali pro tuto učebnici dílčí témata.

O kvalitách a potřebnosti knihy svědčí i skutečnost, že se jedná o čtvrté, doplněné a přepracované vydání (prvé je

datováno r. 1998). V Německu, jak se zdá, je jednou ze základních učebnic lékařské psychologie a sociologie na lékařských fakultách.

Cílem učebnice je poskytnout čtenáři přehled teoretických a metodických základů psychologie a sociologie, jež jsou významné zejména pro vztah lékař–pacient, což se neobejde bez porozumění situaci nemocného a žádoucích způsobech jednání (a komunikace) lékaře s pacientem. Sami autoři zdůrazňují klinický, tedy především praktický význam lékařské psychologie a právě recenzovaná knížka má k této intenci přispět a studenty medicíny připravit z pohledu teorie na zkoušku i klinickou praxi. Jinými slovy: učebnice předmětu lékařská psychologie a sociologie má medikům zprostředkovat vědění, jež budou potřebovat v kontaktu s nemocnými, ať již se jedná o sdělování věcných i nepříznivých informací, nebo psychickou podporu nutnou pro překonávání choroby, zvýšení motivace ke zdravému životnímu stylu apod.

Autoři knihu rozdělili do tří částí a jedenácti kapitol, závěrem pak zařadili seznam použité literatury a věcný rejstřík. Pro přiblížení celé práce dále uvádím názvy jednotlivých částí, kapitol a hlavní témata těchto kapitol.

Část I – Vznik a průběh chorob

1. Systémy týkající se zdraví a choroby (zdraví a nemoc, postižená osoba, lékařství jako systém vědění a jednání, společnost).
2. Modely zdraví a choroby (behaviorální modely, psychobiologické modely, psychodynamické modely, sociálněpsychologické modely, sociologické modely).
3. Metodické základy (vytváření hypotéz, operacionalizace, testová diagnostika, plánování vyšetření, so-